

6. »Pod oknom.« (Napev J. Fleišmanov.) — 7. »Dolenjska zdravijca.« — 8. »Zadovoljni Kranjec.« — 9. »Bleško jezero.« (Napev Kam. Mašekov.) — 10. »Gorenjska zdravijca.« — 11. »Na jezeru.« (Besede in napev zložil Miroslav Vilhar.) — 12. »Na zdravje.« — Gledé obsega glasú so stavljene v srednji visočini, da jih bode možno prepevati visokim in nizkim glasovom. Spremljanje za klavir je pogodil veččák vzgledno. Na prvi pogled nam je jasno, da že kratka predigra vpelje v polni značaj vsake pesmi. Spremljanje ni ravno navadno, a po vsem priprosto in vendar s finim ukusom ubrano. — Gospod Foerster je tem oziru, da je jel priréjati narodne in druge pesmi v tej obliki, zaoral jako plodonosno ledino. Ravno ta oblika nam jako ugaja, ker moči bode jih prepevati odslej ne le pevskim zborom in čveterospevom, temveč tudi vsakemu posameznemu pevcu in posamični pevki, in glasile se bodo v vsakem domačem krogu, kjer se glasba gojí, a tudi v koncertni dvorani. Kadar dobimo kako delo g. A. Foersterja v roke, zabeléziti nam je vselej z radostnim srcem, da je spet veččák podaril našemu muzikalnemu svetu kaj izbornega. Oblika, popir in tisek, vse jako lepo. Kakor čujemo, tiska se že 2. zvezek »Triglava«. A. R.

Črnelo. Razne preiskave o zgodovini domovine naše so me prepričale, da je malo dežel, kjer bi se razumništvo tako malo brigalo za zgodovino naroda svojega, kakor pri nas; zato pa nahajamo toliko krivih razlaganj po nemških in od Nemcev pisanih knjigah, da se človeku čudno zdi, kako je možno kaj tacega pri nas — filologičnem narodu, da se ta ali óni ne oglasi in ne popravi krivih nazorov in razlaganja o tej ali óni stvari. Črnelo je grad blizu Mengiša, kateremu so Nemci izmislili neosnovan začetek, da se zategadelj imenuje »Rottenpüchel«, ker ga je bil nekda sezidal prvi mejni grof Popo, o katerem si prof. Richter domišljuje, da se je imenoval »von Roth« — in bil »Urenkel Herzogs Arnulf des Bösen, daher die krainischen *Rottenpüchel*«. Takoj, ko sem prvič čital ta nezmysel, posilil me je nehoté smeh, kajti prepričan sem, da od zdavnaj biva tu slovenski rod in da večina nemških poimenovanj ni nič družega kot prestava iz slovenskega prvotnega imena. In tako je tudi s tem imenom Črnelo pomeni namreč *rudeče*. Beseda izvira od korena *čermi*, *stl.* črŭvi, *nsl.* črv, Wurm, kakor uči Miklošič (*Etym. Wörterbuch* na 33. strani), kjer pravi: »die Bedeutung »roth« beruht darauf, dass einst in allen Ländern mit gewissen Würmern roth gefärbt wurde: Scharlachschildlaus«. *cf. nsl.* črmljak, čmrljak, Eidotter, *čes.* čermák, Rothkelchen; *stl.* črŭvenŭ, črŭvlenŭ, roth *srb.* crven, crljen, roth itd. Tako je tudi Črnelo = Črvnelo = rudeče = roth. Za Rottenpüchelnom, kateri se tudi v listinah nahaja s pisavo Rothenpüchel, našel sem ime kraja *Rottenpach* ter ga iskal pod imenom Rudeča Vas, Rudeči Potok, Rudeči Breg, Hrib itd. a zastonj. Leta 1883. bil sem v Zatičini, in tu mi je gospod župnik povedal, da Rottenpach je vas blizu Zatičine s slovenskim imenom Črnelo, kjer je, kakor me listine uče, nekdanj stal grad plemenitažev Črnelških »von Rottenpach«. Ker Nemci oba kraja »Črnelo« imenujejo *Rothenbach*, *Rothenbüchel* in ker vemo, da je *črnelo* v našem *starem* jeziku pomenilo *rudeče*, roth, smemo iz tega za gotovo sklepati, da je Črnelo starejše ime nego Rothenbach ali Rothenbüchel in da je Nemec iz Črnelega naredil svoje ime, a ne naopako Slovenec iz Rothenbacha ali Rothenbüchla svojega Črnelega. Kakor pa je dognano to, potem se tudi vse Richterjeve kombinacije o tem imeni izkadé v prazni nič. *Fr. Šumi.*

»Smotra« se imenuje mesečnik za občeno prosveto, katerega je z novim letom začel v Zagrebu izdavati tiskar in knjigotržec C. Albrecht. Urednik mu je hrvaški književnik Milan Grlovič. »Smotra« hoče priobčevati članke v latinici in cirilici v tistem pravopisu, v kateršnem so ji priposlani; o svojem programu piše list tako: »Smotra ima da bude u prvom redu pravo ogledalo duševnoga rada svega hrvatskoga ili srpskoga naroda, koji je jedan te isti živio on i stanovao gdje mu drago. Ona ima bilježiti njegove duševne stečevine i proizvode, ocieniti ih i narod na njih upozoriti; ona

ima zadatak, da svu inteligenciju a po njoj i narod upoznaje s njegovimi kulturnimi, književnimi i povjestnimi spomenici; s razvitkom njegova jezika i govora, s njegovom filozofijom i estetikom, sadržanimi u bezbrojnom blagu njegovih narodnih pjesama, poslovice i pripovjedaka; s njegovimi običaji i socialnimi potrebami; s napredkom njegovih umjetnosti. Ali „*Smotra*“ ima i tu dužnost, da upre oči i u ostali svet pa da našem občinstvu u korist kaže, što se u njegovu duševnu životu sbiva. Tu su nam Bugari najbliži, za tim sjeverni Slaveni: Česi, Slovaci, Lužičani, Poljaci i Rusi, napokon ostali kulturni narodi. Treba nam o njih etno- i geografskih crta, izvješća o napredku njihovih književnosti i kulture. „*Smotra*“ se ima na dalje obazirati i na razvitak prirodoslovnih znanosti, koje su nam u malo godinah doniele najzamašnjih po čovječanstvo rezultata. Dovoljno je spomenuti astrofiziku i elektrotehniku. Kemija i s njom tehnologija slavi svaki dan novih trijumfa. A liepe umjetnosti? Glasba, našem narodu toli omiljela, kazalište, slikarstvo, kiparstvo, graditeljstvo, rezbarstvo, ne smiju li naći u „*Smotrinih*“ izvješćih bar čedno mjestance? Naša je bibliografija da ne može da gora bude. „*Smotra*“ želi s toga zabilježiti svaku knjigu, svaku razpravu, svaku brošuru, u obće svaki književni produkt našega naroda gdje god on izašao. Dapače ona želi bilježiti i važnije stvari po naših novinah. Time bi „*Smotra*“ postala ono, što hoće da već i po svom imenu postane: prava pravcata „*Revua*“ suvremene obće prosvjete. List ima obliko »Ljubljanskega Zvona«, uređovan je izvrstno in podpirajo ga najboljši pisatelji hrvaški kakor dr. Rački, dr. Marković, Kostrenčić in mnogi drugi, Doslej so izšli štirje zvezki. Opozarjamo na »Smotro« tudi Slovence, kajti izborni list je vreden vsega priporočila in največje pažnje naše.

Slovani v nemški književnosti. V Magazin f. d. Liter. des In- und Auslandes št. 52 (1886) hvali F. Müller Maretičev prevod Homerja na hrvaški jezik in poudarja, kolikega pomena je njegova prestava za Jugoslovane. — V istem časniku (št. 1., 2. in 3. 1887) opisuje dr. H. Penn Vuka Stefanovića Karadžića kot prijatelja nemškega zgodovinarja Rankeja in slavi njegove zasluge za srbsko književnost. Ob jednom podaja tudi dosti obširen životopis slavnega Srba in dodaja tudi pisma, katera so pisali njemu Goethe, J. Grimm, Talvjje i. dr. — V Lipskem pri Dunckerji in Humblotu prišla je na svetlo nemška prestava dela grofa L. Tolstojega „Bekennnisse. Was sollen wir thun?“ ponemčena od H. Samon-Himmelstjerna. — A. Brückner objavil je prvi zvezek svoje knjige pod naslovom: »Bilder aus Russlands Vergangenheit« (tudi pod naslovom: „Beiträge zur Kulturgeschichte Russlands im XVII. Jahrhundert“) v Lipskem pri Elischerji.

V Lipskem predava *Leskien* staroslavensko slovnico, zgodovino staročeske literature in bere staroslovenske tekste, *Schövin* ruske slovnice II. del in rusko krestomatijo po Miklošiči in Šafranovu, *Wollner* pa o tvarini in obliku slovanskih pripovedek pri slovanskih narodih in o epični pesmi jugoslovanski.

Poljska književnost. Poljaki so ustanovili društvo »Towarzystwo literackie imienia Adama Mickiewicza«, da izdaja dela slavnega pisatelja in kar se je pisalo o njem. Predsednik društvu je vseučiliški profesor dr. Roman Pilat. — Rusko geografsko društvo je sklenilo, da preišče in popiše tudi Poljsko v etnografičnem in etnologičnem oziru. To je veselo znamenje, ker se dosedaj ni pečalo s Poljaki in ker so dosedanja dela tega društva porok, da bode zvršilo svoj posel temeljito in natančno. — Ruski polkovnik Puzyrevskij izdal je s pomočjo Nikolajevske akademije generalnega štaba knjigo »Poljsko-Russkaja vojna 1831. goda« z atlantom (St. Peterburg 1880. XIII. in 430, 227 str.) Delo je tem večje važnosti, ker je porabil pisatelj uradna poročila in razpravlja stvar mirno, stvarno in vednostno. — Henryk Sienkiewicz piše nov roman »Wolodyjski«, ki bo prišel na svetlo v »Dzienniku Poznauzkem« in bo trilogija z »Ogniem in mieczem« in »Potopom« istega pisatelja. — Oddel filologične akademije umetnosti v Krakovu je bil odločil iz